

УДК 81'373.61:004

Бондаренко О. М.¹, Адасовський В. О.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФ-319 НУ «Запорізька політехніка»

АФІКСАЦІЯ І МЕТАФОРА ЯК СПОСОБИ УТВОРЕННЯ НОВИХ СЛІВ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Потреба в номінації понять та матеріальних об'єктів галузі інформаційних технологій та програмного забезпечення призводить до появи нових термінів за аналогією. Це явище багато років вивчається науковцями. Для того, щоб нове слово було зрозумілим, логічно використовувати словотворчі елементи, значення яких легко сприймається більшістю реципієнтів.

Після широкого розповсюдження інтернету загальноживаними префіксами стали *cyber-* (*cyberspace, cyberculture, cyberlawyer, cyberian, cybersquatter, cybergripping, cyberpiracy, cybersquatting*); *e-* (*e-mail, e-address, e-therapy, e-wallet, e-books, e-shop, e-list, e-newsletters, e-loan, e-cards, e-entrepreneur*); *mega-* (*megabit, megabyte, megacell, megacomputer, megaprogramming, megaword*), *meta-* (*metadata, metafile, metafunction, metainformation, metaprogram, metasystem*); *micro-* (*microaddress, microchip, microcell, micromicrocomputer, microdisk, microfile, microblogging, microchannel*); *super-* (*superminicomputer*); *mini-* (*minicomputer*); *hyper-*

(*hypertext, hyperlink, hyperfiction*); *beta-* (*betaversion*); *anti-* (*antibug, antibugging, antirube*); *nano-* (*nanopublishing*); *tele-* (*tele-fusion, telehealth, telecommute, telework*).

У зв'язку з розвитком інформаційних технологій з'явилися відносно нові словотворчі елементи. Серед лінгвістів немає згоди щодо статусу подібних формантів. Вони вважаються напівафіксами або афіксами, але їх висока словотворча активність поза сумнівом. Одними із найуживаніших елементів є *-icon* (*emoticon, assicon*); *-ty* (*dubiosity, obviosity*); *-itude* (*winnitude, hackitude, geekitude*); *-ful* (*folderful, windowful, screenful, bufferful*); *-able*: (*bootable, mousable*); *-ie* (*streamie, troughie, knowbie*).

Дуже продуктивним словотворчим елементом можна вважати *-ware* (*betaware, beerware, helpware, fontware, cheapware, courseware, freeware, groupware, merchantware, shareware, shovelware, vapourware, careware, fritterware, heroinware, retroware, slideware, treeware, crimeware*). Оскільки елемент *-ware* доволі давно асоціюється з позначенням комп'ютерної програми, тому увага зосереджується на першому елементі слова, який є носієм загального значення.

Продовжують залишатися продуктивними такі «традиційні» суфікси, як *-er* (*hacker, scrambler, lurker, scanner, blogger, domainer*); *-ing* (*scanning, lurking, scrambling, neeping, munching, spooling, mousetrapping*); *-gram* (*nastygram, shitogram*); *-ness* (*crockness, randomness*).

Разом з афіксальними способами словотворення, метафора також виявляється провідним способом утворення нових слів.

Комп'ютерна метафора сформувалась внаслідок розумових аналогій між інтелектуальною, когнітивною діяльністю людини та функціями електронних механізмів.

Можна стверджувати, що сутність процесу метафоризації полягає у трансформації семантики початкового слова шляхом переосмислення за подібністю, у прагненні зрозуміти нове поняття шляхом перенесення образних схем з однієї концептуальної сфери до іншої через призму вже існуючого досвіду.

Метафора в лексиці сфери комп'ютерних технологій має такі необхідні ознаки: наочність та здатність викликати асоціації з вже відомими об'єктами, що забезпечує ретельне засвоєння інформації. Трансформація початкового значення відбувається переважно за зовнішньою чи функціональною схожістю. Цим пояснюється велика кількість зоометар: *mouse, worm, spider, mockingbird, bug, piggybacker, guerrilla power producer, packet monkey, cuckoo egg*.

Також можна виокремити велику групу метафор на позначення їжі: *salad dodger, salami attack, dog food, meatloaf, solar guerrilla, meatspace, flame sandwich*.

Сфера інформаційно-комунікаційних технологій є дуже специфічною, розуміння складних технічних понять здійснюється шляхом перенесення образних схем з однієї концептуальної сфери до іншої через призму вже існуючого досвіду. Отже, метафору слід розглядати як один з провідних семантичних механізмів словотворення в галузі інформаційних технологій.